

בעניין:

1. **עזבון המנוח** _____
ע"י יורשיו החוקיים:

א. _____ אלחדור

ת.ז. _____

ב. _____ אלחדור

ת.ז. _____

2. _____ אלחדור

ת.ז. _____

מכפר בני נעים שבנפת חברון
שכונת אלבירכה, ליד מסגד אלסחאבה

ע"י ב"כ עוה"ד אליהו אברם (מ.ר. 11851)
ו/או הישאם שבאיטה (מ.ר. 17362) ו/או ראידה קרואני (מ.ר. 20302)
ו/או יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או עדי לנדאו (מ.ר. 29189)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

התובעים

- נ ג ד -

מדינת ישראל - משרד הביטחון
באמצעות פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)
רח' הנרייטה סולד 1, תל אביב 64924
טל: 03-6970222; פקס: 03-6918541

הנתבעת

מהות התביעה: נזיקין, נזקי גוף

סכום התביעה: כשיעור סמכות בית המשפט

כתב תביעה מתוקן

1.

א. התובע 1 הינו עזבון המנוח _____, אשר נולד ומת ביום 15.3.96 לפנות בוקר (להלן: "התינוק").

העזבון תובע באמצעות הורי התינוק ויורשיו החוקיים בגין שלילת זכותו לקבל טיפול רפואי בעת לידתו.

ב. התובעת 2, ילידת 1953 ותושבת הכפר בני נעים שבנפת חברון, הינה אמו של התינוק (להלן: "התובעת"). היא תובעת בשל שלילת זכותה לקבל טיפול רפואי בעת ציריה ובעת לידת התינוק.

הנתבעת, מדינת ישראל, היתה בכל הזמנים הרלבנטיים לתביעה אחראית על פעילות חיילי צה"ל באזור יהודה ושומרון, ובין היתר פעולותיהם בלילה שבין 14.3.96 ו-15.3.96 באזור נפת חברון, כפי שיתוארו להלן.

- א. בליל ה-14.3.96, סמוך לשעה 21:30, חשה התובעת, אשר היתה בחודש התשיעי להריונה, כי הינה כורעת ללדת.
יצויין כי מגיל 35 הקפידה התובעת ללדת בבית חולים והוברה לה ע"י רופאיה כי חשוב, מפאת גילה המתקדם (43 שנים ביום האירוע), שגם לידה זו תתבצע בבית חולים. בתי החולים הקרובים לכפר מגוריה נמצאים בעיר חברון.
 - ב. באותו לילה היה האזור כולו נתון לסגר פנימי, אותו הטיל צה"ל על האזור החל מתאריך 5.3.96. הסגר מנע מעברו של כל אדם, שאינו ישראלי, בין היישובים באזור ובכלל זה, בין הכפר בני נעים לבין העיר חברון.
 - ג. היות ובאותו יום היו קווי הטלפון בכפר בני נעים מנותקים, לא ניתן היה להתקשר ולהזמין אמבולנס שיסיע את התובעת מהכפר לבית חולים בחברון.
 - ד. בעלה של התובעת ביקש מאחד משכניו להסיעם ברכבו הפרטי לבית חולים, והשלושה יצאו ברכבו לכיוון חברון.
 - ה. לאחר כ-10 דקות נסיעה, בהגיעם לכניסה הדרום-מזרחית לחברון, סמוך לאזור התעשייה של חברון ולשוק הכבשים, נתקלו במחסום פתע של צה"ל, אשר הוצב במקום לצורך אכיפת הסגר הפנימי שהוטל על האזור.
זמן הנסיעה ממקום המחסום לבית החולים אל אהלי שבחברון, בו נרשמה התובעת ללידה, הוא כ-15 דקות, וזמן הנסיעה ממקום המחסום לבית החולים הלאל (הסהר האדום) שבחברון, גם בו ניתן היה לבצע את הלידה, הוא כשלוש עד ארבע דקות בלבד.
ו. החיילים הורו לרכב לעצור ולחזור כלעומת שבא.
4. בעוד התובעת מתפתלת מכאבים במושב האחורי של הרכב, ניסו בעלה והנתג להסביר לחיילים בערבית ובאנגלית כי מדובר במקרה חירום וכי במושב האחורי נמצאת אישה העומדת ללדת בכל רגע. החיילים לא התייחסו להסבריהם, ולא גילו כל עניין בנעשה ברכב ובמצבה של התובעת. הם המשיכו לעמוד בסירובם למנוע את מעבר הרכב לבית החולים.
 5. בעודם עומדים במחסום, החלה אצל התובעת ירידת מים וכאביה גברו. התובעת צעקה והתייפחה מכאבים ואימה.
 6. משראו כי מצבה של התובעת הולך ומידרדר וכי החיילים עומדים בסירובם לאפשר להם לעבור ולהגיע לבית החולים, פנו חזרה לכפר.

7. בהגיעם לכפר פנו ישירות למרפאת ד"ר _____ אלשיח, רופא הנשים בכפר. נתמכת ע"י בעלה ונהג הרכב, ובקושי עומדת על רגליה, הובלה התובעת למרפאה, שם נודע לה כי רופא הנשים נמצא באותה עת בירדן.

8. גברת _____ אדי, עובדת המרפאה, קיבלה את פני התובעת. בשלב זה ראשו של התינוק כבר היה בחוץ וכל שנותר היה להמשיך ולילדו.

9. מצבו של התינוק היה בכי רע. משלא הבחינה בדפיקות לב ודופק, ניסתה גברת אדי לעזור לתינוק לנשום, אולם לשווא. נסיונות ההחייאה עלו בתוהו והתינוק נפטר.

10. יצוין כי מהלך הריונה של התובעת היה תקין. התובעת נמצאה במעקב רפואי ולא אובחנה כל בעיה רפואית, לא לה ולא לעובר.

מצ"ב מכתב מאת ד"ר _____ זידאת ותוצאות בדיקת אולטרסאונד שביצע ד"ר _____ שאוור לתובעת במהלך הריונה, המסומנים בהתאמה א' ו-ב' ומהווים חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

11. התובעת נותרה במרפאה לאחר הלידה ללא עזרה רפואית. עם בוקר הוסעו היא ובלעה ע"י גברת אדי לביתם, כשגופת התינוק בחיקם.

12. ד"ר _____ אלחזור, רופא הילדים של הכפר, הוזמן לבית התובעת. הלה בדק את התינוק וקבע את מותו.

מצ"ב מכתב מאת ד"ר אלחזור, המסומן ג' והמהווה חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה. מצ"ב תעודת פטירה, המסומנת ד' והמהווה חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

עוד באותו יום נקבר התינוק.

13.

א. כבר באותו יום, 15.3.96, מסר בעלה של התובעת עדות על האירוע בתחנת המשטרה הפלסטינית בכפר בני נעים.

ב. בתאריך 16.4.96 פנה ראש משלחת הצלב האדום הבינלאומי בישראל לאלוף פיקוד המרכז בתלונה מפורטת על האירוע, בשם התובעת ובעלה.

מצ"ב מכתב התלונה של ראש משלחת הצלב האדום, המסומן ה' והמהווה חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

ג. בתאריך 9.5.96 הורה פרקליט פיקוד מרכז של צה"ל על פתיחת חקירת מצ"ח בשל עיכוב התובעת בדרכה לבית החולים בחברון ומות תינוקה.

- א. התובעת, בעלה ועדים נוספים לאירוע העידו בפני חוקרי מצ"ח בתאריך 3.6.96.
- ב. חוקרי מצ"ח לא איתרו את החיילים שערכו את התובעת במחסום. לא נמצאו רישומים או תיעוד אחר לגבי מחסומי הפתע של צה"ל, בזמן האירוע באזור חברון, או לגבי החיילים שהוצבו באותם מחסומים.
- ג. חוקרי מצ"ח הסתפקו בגביית הודעה ממפקד פלוגה, שהיה אחראי בליל האירוע למחסום צה"ל ליד הכפר אל-פאוור – מחסום הנמצא במרחק רב מהצומת שבכניסה הדרום-מזרחית לחברון (המכונה צומת אל-פחס), שבו עוכבה התובעת – ולא נקטו בפעולות חקירה אחרות על מנת לאתר את החיילים הרלוונטיים.
15. בתאריך 12.11.96 הודיע פרקליט פיקוד מרכז לב"כ התובעת כי הורה על סגירת תיק החקירה, בין היתר מאחר שלא אותרו החיילים שהיו במחסום.

נטל הראיה

16.

- א. התובעים יטענו, כי הנתבעת התרשלה בכך שלא שמרה תיעוד בעניין מיקומם של מחסומי צה"ל באזור חברון בליל האירוע ובעניין הכוחות או החיילים שהוצבו בהם, על אף שהיתה צריכה לעשות זאת.
- ב. כן יטענו התובעים, כי הנתבעת התרשלה בכך שלא נקטה בפעולות בחקירת מצ"ח, הנחוצות על מנת לאתר את החיילים שמנעו את מעברה של התובעת לבית חולים בחברון – פעולות אשר רשות חוקרת סבירה היתה צריכה לנקוט בהן.
- ג. יוסיפו ויטענו התובעים, כי מחדליה הנ"ל של הנתבעת גרמו להם נזק ראייתי. הנזק הראייתי מתבטא בחוסר ידיעת זהותם של החיילים, שמנעו מהתובעת ומתינוקה טיפול רפואי בעת הלידה, וכן בחוסר יכולתם של התובעים להביא ראיות מלאות לגבי הנסיבות של פעולת החיילים במחסום וההוראות שהם קיבלו מהנתבעת.
- הנזק הראייתי שגרמה הנתבעת, מעביר אל שכמה את נטל הראיה להוכיח כי האירוע אירע שלא ברשלנותה ולא ברשלנות שלוחיה.

הזכות לקבל טיפול רפואי והפרת חובה חקוקה

17. זכותו של כל אדם לקבל טיפול רפואי במצב חירום רפואי, ובכלל זה זכותם של יולדת ותינוקה לקבל טיפול רפואי בעת הלידה, מעוגנת הן בדין הישראלי והן במשפט העמים. הוראות הדין המנויות להלן מחייבות את הנתבעת ואת שלוחיה לאפשר ליולדת הכורעת ללדת, גישה לבית חולים ללא התניה וללא עיכוב:
- א. סעיפים 2, 4 ו-11 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, מחייבים כל רשות מרשויות השלטון, לרבות צה"ל וחייליו, להגן על חייו של אדם, על גופו ועל כבודו ולהימנע מפגיעה בזכויות יסוד אלה. מחובה זו נגזרת החובה לאפשר טיפול רפואי במצב חירום רפואי, המסכן את חייו או גופו של אדם – חובה המפורטת כיום גם בסעיפים 3(ב) ו-11 לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996.

- ב. תקנה 46 לתקנות המצורפות לאמנת האג, בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה, 1907, המהווה חלק מהמשפט הבינלאומי המינהגי שנקלט בדין הישראלי, מחייבת את המדינה לכבד חיי אדם בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית.
- ג. סעיפים 16 ו-21 לאמנת גינבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (אושררה ע"י מדינת ישראל ביום 6.7.51), מחייבים את המדינה לספק הגנה מיוחדת לנשים הרות וכן לאפשר מעברם של כלי רכב המעבירים יולדות, להגן עליהם ולכבדם. סעיף 50 לאמנה זו מחייב את המדינה שלא להפריע למתן טיפול רפואי לנשים הרות ולילדים.
- ד. סעיף 12 לאמנה בדבר ביטול אפליה נגד נשים לצורותיה, 1979 (נכנסה לתוקף לגבי מדינת ישראל ביום 3.11.91), מחייב את המדינה להבטיח לנשים גישה לשירותי בריאות מתאימים בעת לידה, כמו גם לפני הלידה בקשר להריון ואחרי הלידה.
- ה. סעיף 2(2) לאמנה בדבר זכויות הילד, 1989 (אושררה ע"י מדינת ישראל ביום 4.8.91), מחייב את המדינה לנקוט באמצעים הנחוצים על מנת להקטין תמותת תינוקות וכן להבטיח אספקת סיוע רפואי לכל ילד מעת לידתו ולהבטיח גם שירותי בריאות נאותים לאימהות לפני הלידה ואחריה.
- ו. סעיף 12(2) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, 1966 (אושררה על ידי מדינת ישראל ביום 3.8.91), מחייב את המדינה לנקוט בצעדים הנחוצים להפחתת שיעור לידות-דומה ותמותת תינוקות.

18.

- א. מניעת מעבר התובעת לבית חולים בחברון, למרות מצבה הרפואי הקשה, מהווה פגיעה חמורה בזכותה ובזכות תינוקה שלא תישלל גישתם לטיפול רפואי ולשירותי בריאות בעת הלידה.
- ב. התובעים יטענו כי במניעת מעבר התובעת לבית חולים הפרו הנתבעת ושלוחיה החיילים את החובות החקוקות, המפורטות בסעיף 17 לעיל, אשר נועדו להגן על נשים יולדות ועל תינוקות בעת לידתם, וכי הפרתן היא אשר גרמה לנזקי התובעת ולנזקי תינוקה.

רשלנות

19. כן יטענו התובעים כי נזקי התינוק ונזקי התובעת הינם תוצאה של רשלנות חיילי הנתבעת, אשר התבטאו במעשים ו/או במחדלים הבאים:
- א. לא איפשרו לתובעת, למרות מצבה הבריאותי, להגיע לבית חולים בחברון.
- ב. לא הציעו ללוות את הרכב בו נסעה התובעת, בליווי צבאי עד לבית חולים, ובכך לאפשר לתובעת ולתינוקה גישה מיידית לטיפול רפואי חיוני, וזאת על אף שבית החולים הקרוב, ב"ח הלאל, ממוקם כשלוש-ארבע דקות נסיעה בלבד מהמחסום.
- ג. פעלו בניגוד להוראות ולהנחיות הצבאיות אשר היו בתוקף באותה תקופה, לפיהן כאשר מגיע למחסום צה"ל מקרה חירום רפואי, כגון לידה, ברכב פרטי, על החיילים לערוך בדיקה בטחונית, לבדוק ולאמת שאכן מדובר ביולדת (או במקרה חירום אחר), ולבקש דרך מפקדם אישור מעבר לרכב מהחטיבה המרחבית.

- ד. לא בדקו באם מדובר במקרה חירום רפואי אם לאו.
- ה. התעלמו מתחנוני התובעת, בעלה ונהג הרכב, כי יאפשרו להם לעבור ולהגיע לבית חולים למרות שידעו ו/או היו צריכים לדעת שמדובר במקרה חירום רפואי המצדיק מתן היתר מעבר.
- ו. לא פנו לממונים עליהם על מנת לקבל הנחיות ו/או אישור למעבר התובעת, למרות שבנסיבות האירוע ידעו ו/או היו צריכים לדעת כי לאור מצב בריאותה עליהם לעשות כן.
- ז. לא יצרו קשר עם החטיבה המרחבית, שבתחומה הוצב המחסום, על מנת לברר האם יש לאפשר לתובעת, לאור מצב בריאותה, מעבר למרות שידעו ו/או צריכים היו לדעת שעליהם לעשות כן.
- ח. לא פנו לבית חולים מקומי ו/או לחטיבה המרחבית בבקשה כי ישלחו אמבולנס לתובעת על מנת שתוכל לעבור את המחסום ולהגיע לבית חולים.
- ט. לא מילאו את מחויבותם להבטיח את שלום האוכלוסייה המקומית ובריאותה.
20. הנתבעת אחראית באחריות שילוחית לרשלנות החיילים ולהפרת חובות חקוקות על ידם, כמפורט בסעיפים 18 ו-19 לעיל, בהיותם שלוחיה ו/או הפועלים מטעמה.
21. כן אחראית הנתבעת לנזקי התינוק, כמו גם לנזקי התובעת, אחריות ישירה, עקב רשלנותה שלה, המתבטאת במחדלים כדלקמן:
- א. הטילה סגר פנימי על האזור בחודש מרץ 1996 מבלי לקבוע הוראות ברורות, יעילות וחד-משמעיות, אשר בכוחן להבטיח מעבר מהיר דרך מחסומי צה"ל של מקרי חירום רפואיים, לרבות יולדות הכורעות ללדת, וזאת למרות שידעה או צריכה היתה לדעת כי בהיעדר הוראות ברורות כאמור, עשוי להישלל מיולדות ותינוקות טיפול רפואי חיוני בשעת לידה ולהיגרם להם נזק בלתי הפיך.
- ב. לא הורתה לחיילים המוצבים במחסומי צה"ל בעת הסגר, כי מפקד המחסום שבשטח חייב להתיר בעצמו את מעברם של מקרי חירום רפואיים בכלי רכב פרטיים לבתי חולים, ללא צורך באישורם של גורמים אחרים, וכי יש להתיר את מעברו של הרכב אף בכל מקרה של ספק. הוראות כאלו נקבעו על ידי צה"ל רק למעלה משנתיים לאחר האירוע נשוא תביעה זו, על אף שהנתבעת ידעה, או היתה צריכה לדעת, כבר בסגר של מרץ 1996 כי הן דרושות על מנת לעודד יחס נכון ורציני של חיילי צה"ל למקרי חירום רפואיים ועל מנת להבטיח מעבר במחסומים ומתן טיפול רפואי חיוני ליולדות ותינוקות.
- ג. לא דאגה לתדרך כראוי את החיילים המוצבים במחסומים כיצד יש לנהוג במקרי חירום כגון לידה, למרות שידעה ו/או היתה צריכה לדעת, כי בהיעדר הנחיה ברורה עשוי להיגרם נזק בלתי הפיך ליולדות ותינוקות.
- ד. לא פיקחה במידה סבירה על התנהגות החיילים המוצבים במחסומים בשעת הסגר הפנימי.

- ה. לא דאגה כי בכל מחסום יוצב בעת הסגר הפנימי חייל המבין הבנה בסיסית בערבית, על אף שידעה או היתה צריכה לדעת כי הדבר חיוני על מנת לאפשר בירור מהיר של מקרי חירום רפואיים ולהבטיח את מעברם.
- ו. לא מילאה את חובותיה וייעודיה על פי הדין הבינלאומי, כמפורט בסעיף 17 לעיל, לדאוג לבריאות תושבי האזור, בכללם התובעת והתינוק המנוח.

נזקי התובעים

22. בשל שלילת טיפול רפואי בעת לידתו, סבל התינוק המנוח מצוקה קשה, כאב, סבל ונפגע כבודו כאדם הזכאי לטיפול רפואי.
23. בשל עיכובה במחסום ומניעת גישתה לבית חולים, חשה התובעת חרדה קשה, סבלה מכאב וסבל חמורים בעת ציריה ובעת הלידה, וכן נפגע כבודה כאדם הזכאי לטיפול רפואי.
24. בשל מות התינוק ונסיבות הלידה, סבלה התובעת מדיכאון קשה. התובעת, אם לשבעה-עשר ילדים, מהם תשעה קטינים, שכבה כ-40 יום במיטתה, חדלה לאכול וסבלה מחולשה קשה. בשל מצבה הנפשי נאלצה התובעת ליטול כדורי הרגעה לאורך תקופה ארוכה.
25. פרט לנזק הנפשי סבלה התובעת בעקבות הלידה, אשר בוצעה כאמור ללא סיוע של רופא, מכאבי בטן וכאבי ראש, סחרחורות וחולשה כללית.
- מצ"ב מכתבים מאת ד"ר _____ אל קאדור וד"ר _____ קדרה, המסומנים בהתאמה ו' ו-ז' והמהווים חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.
- במהלך כל תקופה משכבה, נעזרה התובעת בבנותיה לביצוע פעולות יומיומיות ולניהול משק הבית.
26. התובעים יטענו כי על הנתבעת לפצותם כדלקמן:

תביעת העזבו

נזק לא ממוני (כאב, סבל, ופגיעה בכבוד) ₪ 200,000

נזקי התובעת

בגין הוצאות רפואיות בעבר
נזק לא ממוני ₪ 3,000

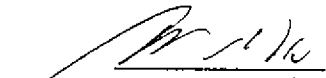
27. בית המשפט הנכבד מתבקש להפעיל סמכותו מכוח סעיף 127 לתקנות סדר הדין האזרחי ולפטור את התובעת מצירוף חוות דעת רפואית בעניינה, שכן אין התובעת טוענת לנכות צמיתה פיזית או נפשית בגין האירוע.

28. כל הטענות בכתב התביעה נטענות באופן חלופי או משלים, הכל לפי העניין והקשרם של הדברים.

29. לבית המשפט הנכבד הסמכות המקומית והעניינית לדון בתביעה.

30. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לזמן את הנתבעת לדין ולחייבה לשלם את מלוא נזקיהם של התובעים בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה ועד לתשלום בפועל, בצירוף הוצאות משפט.

ירושלים, היום א' בשבט, תשס"א (25 בינואר 2001)

אליהו אברם, עו"ד
ב"כ התובע

(ת.ש. 10079)